

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Inclinare spre pace la Maghiari

de Eugen Brote.

Nu numai întrebarea dacă există sau nu la români inclinarea spre pace este importantă, ci în mod firesc aceeași importanță o are și întrebarea, dacă inclinarea se află și pe partea adversarilor, a maghiarilor. Căci, precum lipsa ei la români face cu neputință ori ce negociere a păcii, tot același efect se produce prin lipsa de bună voință la maghiari.

Suntem deci dator să ne lămurim și în privința dispozițiilor de pace la maghiari. Intocmai ca la români nu este suficient, ca maghiarii să exprime numai cu cuvântul bună lor voință, ci ea trebuie dovedită și prin fapte.

Orientarea asupra dispozițiilor pacifice sau războinice la maghiari este mai ușoară decât la români, fiindcă la maghiari voința poporului se manifestă în forme mai concrete. Recunoașterea voinței poporului maghiar însă devine cu toate acestea dificilă pentru noi români, din cauză că un sentiment de neîncredere față cu maghiari stăpânește firea noastră. Neîncrederea, întemeiată pe trecut, influențează în mod hotărât judecata noastră. Totdeauna când în Ungaria chestiunea națională a fost pusă la ordinea zilei spre deslegare, noi români am fost înșelați în așteptările noastre. Și n'am fost înșelați din cauză că ar fi fost exagerate aceste așteptări, ci fiindcă soluțiunea dată nu era satisfăcătoare nici pentru interesele statului. Ne-am înșelat la 1861 și ne-am înșelat și la 1866. De anii revoluționari 1848 și 1849 nici nu mai amintim, căci aceștia trebuiesc judecați sub alte raporturi.

La 1861, când națiunea maghiară negocia tranșacțiunea cu Coroana, fruntașii maghiarilor, între cari și Coloman Tisza, s'au încălzit

mult pentru chestiunea națională și erau dispuși a o rezolvi în sens favorabil și pentru noi români. Dieta a instituit o comisiune anume, din care făceau parte șase români alături de contele Iuliu Andrassy, baronul Iosif Eötvös, Frideric Podmaniczky, Gheorghe Bartal și alții. Părea un lucru foarte serios și temeinic ce se pornise atunci; dar cu toate acestea, afară de un raport, prețios și astăzi ca material de studii, nimic nu s'a produs.

Și în dieta anului 1866, când maghiarii se vedeau în șea, s'au ales o comisiune pentru chestiunea națională. Inșă numai după lungi esitații și trăgăneli guvernul s'a putut hotărâ, tocmai către sfârșitul sesiunii parlamentare din 1868, să permită ca raportul comisiei să fie pus la ordinea zilei. Români, reprezentați atunci în dietă cu 38 mandate, își perduseră într'acea răbdare. Atmosfera politică a dietei, pe timpul când se urmau discuțiile asupra „egalei îndreptățiri a naționalităților” numai împăciuitoare nu era. Faimoasa lege din anul 1868, rodul acestor discuții, a fost pusă la dosar, și acolo a rămas până în ziua de astăzi. Nu se poate zice, că n'ar fi fost bună voință din partea maghiarilor, nici la 1861 nici la 1866/8, dar în tot cazul a lipsit buna lor credință. Mulți dintre români se vor fi întrebând în fața acțiunii pornite: dar o fi astăzi altcum, ca în trecut? Experiențele câștigate pe acest teren determină încălta opinia publică românească și o face să fie cu neîncredere față cu buna voință maghiarilor pentru pace.

Din punct de vedere politic acest mod de a judeca lucrurile și de a proceda în consecință pare însă greșit, căci el împinge pe români într-o pozițiune defavorabilă lor, care în tot cazul trebuie evitată. Poporul român și-ar înrăutăți foarte mult pozițiunea sa în statul ungar, când

s'ar dovedi înaintea lumii întregi că împăciuirea a fost cu neputință din cauza atitudinii, fie și numai rece și rezervată, a reprezentanților lui. Această perspectivă trebuie să ne determine a nu permite, ca judecata noastră politică să fie întunecată prin înrăurirea neîncrederei, ce o avem față cu maghiarii. Trebuie să ne dăm silință a suprima această neîncredere. Ba mai mult decât atât. Chiar dacă am avea încă de pe acum convingerea, că din întreaga acțiune de împăcare pornită de guvern nu ne-am alege decât cu dispozițiuni reciproce mai puțin dușmănoase de cât în trecut, adevă în realitate cu nici o pace, și în acest caz noi români suntem dator în interesul nostru propriu să suprimăm deocamdată această convingere și să judecăm pașii guvernului liberi de orice preocupare. Suprimarea și înăbușirea neîncrederei și a preocupărilor, altfel — o repetăm — pe deplin motivate, va permite ca rațiunea politică să funcționeze în toată libertatea.

Astăzi nu mai este situațiunea politică nici cea dela 1861, nici cea dela 1866, nici în lăuntru țării, nici în afară. Monarhia se află acum cu totul în alte împrejurări decât atunci. Mai sunt și experiențele de peste 40 ani la mijloc. Teoreticește cel puțin este admisibil, ca să se fi petrecut și în gândul celor dela putere vr'o schimbare, și că intențiunea de a așeza statul ungar pe baze nouă și trainice ar putea fi, sau ar putea deveni serioasă. Dacă ne-am înșela și acum — și nu putem să ne înșelăm, dacă nu legăm nici o speranță exagerată de aceste demersuri — pentru poporul român nu poate să rezulte nici un rău din atitudinea lui pacifică. Din contră, numai bine poate să rezulte. Răul se descarcă întreg pe capul acelora, cari iarăși cu rea credință s'ar fi apropiat de problemă; tot ei au să

se împedecă de ea, pe cât timp rămâne nedeslegată.

Rațiunea politică vede în pașii întreprinși până acum de guvern o dovadă de bună voință la maghiari pentru împăciuire. Pașii sunt puțini, sunt și timizi, dar sunt făcuți, și trebuiesc considerați ca făcuți în toată sinceritatea, încât poate fi vorbă în politică de sinceritate. Ținând mai ales samă de spiritul șovinist, care stăpânește clasele politice maghiare, acțiunea împăciuitoare a guvernului este o jertfă din partea sa. Intocmai precum fruntașii românilor, cari pășesc bărbătește pe terenul comun al împăciuirii, se expun politicește față cu naționalii lor, așa și guvernul prin acțiunea sa de pace se expune față cu cercurile maghiare șoviniste. Este un lucru firesc, ca pacea să reclame jertfe din ambele părți.

Se poate susținea din partea românilor cu deplină îndreptățire, că guvernul nu lucrează cu convenită energie la înlăturarea vexațiunilor administrative contra românilor. Și astăzi domnește în administrațiunea publică același spirit dușmănos, și bunele dispozițiuni pentru pace ale românilor s'ar avânta mult, când ar dispărea acel spirit dușmănos. Când facem această plângere justă, trebuie totodată să ne dăm samă că un spirit cultivat anume aproape de o jumătate de secol, nu poate fi schimbat de astăzi pe mâne. Va fi având și guvernul nevoile sale față cu oamenii săi proprii, și deocamdată trebuie considerat ca un câștig realizat, când guvernul nu mai propagă și cultivă acel spirit. De altă parte pacea între doi adversari este totdeauna produsul amândurora și nu numai a unuia dintre ei. Ea este preste tot o ființă prea delicată și nu suferă un tratament brutal din nici o parte, dacă este vorba ca să crească și să se desvualte. Mai are și particularitatea de a cre-

FOIȘOARĂ.

Eclesiastice

de I. Mateiu preot.

I.

Biserica lui Cristos a fost în totdeauna privită ca un asil de mântuire. În special la noi români a fost odată considerată ca singurul institut de instrucțiune: religioasă-morală și națională.

Deapăruri scut și adăpost
Poporului nostru ai fost
Biserică străbună.
Din rândul sfintei prevedinți
Tu ai păzit pe-ai noștri părinți
Ca mama cea mai bună.
(I. Teculescu).

Și când ne gândim, că în biserică noastră singură cântarea a fost acel element de elevațiune sufletească, care a întărit pe strămoșii noștri în credință, de au luptat cu abnegațiune contra năvălirilor cuturătoare cari au trecut peste capul lor:

Când valuri de potop turbat
Asupra lor s'au revărsat
Să stingă 'n ei credința,
Cu zidul tău i-ai apărut
Și legea sfântă le-ai păstrat
Păstrându-le ființa.
(I. T.) musica de I. Mateiu.

Când ne gândim, că muzica bis. a fost acel „isvor al tălmăduirilor”, care a contribuit mai mult la conservarea popo-

rului nostru ca limbă, datini și obiceiuri; muzica bis. prin urmare trebuie să ne intereseze cu mult mai mult ca până acum.

În timpurile vechi, cine nu știa muzica nu putea fi judecător, avocat-ordinator, medic, ba chiar împărat, mitropolit, episcop, preot etc. Istoria muzicii e ilustrată cu mulțime de exemple în privința aceasta.

Deci, dacă în timpurile vechi să recerem această condiție „sine qua non”, cu atât mai vârtos trebuie să o recerem aceasta, secolul invențiunilor, descoperirilor, secolul luminilor....

Originea muzicii bis. e a se cânta în înșăși D zeirea.

Boiste — un filosof — susține, că muzica e o binefacere cerească ce provine dela D-zeu; iar Martini, un preot franciscan, susține în scrierile sale că Adam, primind dela creatorul său o educațiune completă, cunoștea prin urmare și muzica servindu-se de ea la mărirea celui prea înalt.

Iată ce sorie în privința originii muzicii bis. celebrul scriitor Chateaubriand:

„Religiunea creștină e în esență melodioasă, pentru simpla rațiune că ea iubește singurătatea.

„Nu doară că ea ar fi inimica lumii, selbatică.

„Această filomelă cerească, iubește retragerile uitate, sub acoperemintele oa-

menilor ea se simte cam străină, ea iubește mai mult pădurile, cari sunt palatele părinților sei și vechea ei patrie. Acolo înălță ea vocea cântărilor, în mijlocul concertelor naturii, care ridică neîncetat laudele creatorului, căci nimic mai religios decât, cântecele ce le cântă vânturile, stejarii și treștiile pustului, ... șopotul apelor, vocea tăguioasă a nemărginitelor coridoare mănăstirești și acele murmure ce domnesc în templele gotice, în erba cimitirelor și în subteranele morților....

Creștinii primitivi se adunau în suiterane și prin locurile cele mai asunse, pentru a cânta gloria lui D-zeu. Apostolul Pavel (în Ephes. V. 19) ne vorbește despre psalmi și despre alte cântece spirituale, pe cari le da oricine, care se simțea inspirat de duhul Sfânt.

Deci cele dintâi cântări pe cari le cântau creștinii primitivi, după cum ne spune istoria muzicii, au fost:

1. *Psalmii*, cari se ziceau într'un ton recitativ și cari aveau ceva extatic particular lor consacrat.

2. *Fentateucul lui Moise*, care să cânta în Ierusalim ca *bucolicele*, într'un ton plin și dulce.

3. *Profețiile*, cari se ziceau într'un ton aspru și patetic.

Apostolul Pavel în Ephe: I cap XIV vers 26, stăruiește în amănunte asupra darurilor celor minunate și asupra spiritului profetic, ce se deștepta în cre-

dincioși, precum și asupra entuziasmului ce-l producea cântarea.

Muzica bis. a fost și cel mai puternic mijloc de civilizațiune și încreștinare.

Clasicul Chateaubriand în opul său „Le génie du Christianisme” ne spune că; popoarele sălbatice nu au putut fi civilizate decât numai prin muzică, și Irochesul care cu toată îndărătnicia sa nu cedase dogmelor creștine, a cedat cântecei sale.

Care au fost melodiile pe care se cântau acele cântece spirituale, despre care ne vorbește apostolul Pavel?

Cu toată probabilitatea se susține, că creștinii cei dintâi au imprumutat dela Iudei melodia glas I, pe care Iudeii îl numeau „glas sfânt”, „melodie sfântă”, sfântă cântare aducem.

Această melodie, așa după cum ni s'a păstrat pe notațiunea veche, se cântă în gama dorică pe sistemul vechiului tetracordal, folosindu-se de gama hipodorică numai după metoda (συνήμενα) synimena-unit al Tetracordelor.

Cu timpul apoi s'au introdus în biserică și alte moduri de cântare, ca cel frigian, lidian, ionic, hipolidian etc.

Inventarul semnelor vechi, a notelor, pe care se scriau aceste melodii bis. este *Ptolomeu Filadelful*; el a inventat notele numite ison, oligon, apostrof, și ipsili, cari semne până în ziua de azi se folosesc în Psaltichie.

Cu timpul însă s'a simțit trebuința a se amplifica această notațiune.

ște încet, și trebuie în continuu păzită de tot felul de primejdii mari și mici. Această fire a păcii reclamă din amândouă părțile multă bunăvoință, multă răbdare și multă indulgență.

Problema naționalității.

III.

Revoluția din Iulie anul 1830 a arătat Europei, că întregul sistem al alianței sfinte nu e alta decât un mare anacronism, și că în secolul al 19-lea soarta popoarelor nu se mai poate croi după punctele de vedere ale dinastiilor. În consonanță cu ideile revoluțiunii franceze poporul s'a declarat pe sine singur, cu dela sine putere, de factor decizător în stat. Nu numai că în Franța oamenii și-au ales în regele burghez Louis Filip un domnitor mai plăcut decum erau cei de mai nainte, dar mișcarea a trecut mai departe și s'a lăsat în țările de jos, unde poporul a derimat întreaga zidire de stat. Poporațiunea în preponderanță romanică a Belgiei a fost aruncată la olaltă cu Olandezii de origine germană în regatul creat în mod artificial al țărilor unite de jos. Nu s'a simțit însă niciodată bine aci, mai ales că s'au ivit și contraste religioase între catolici și protestanți. Luându-și deci poporul belgian singur în mână soarta sa în stat, a căutat să-și creeze un stat, întemeiat pe propria naționalitate. Las' că statul național în sine luat e în o anumită măsură și în anumit înțeles consecvență logică a democrației, apăsarea domniei streine a lui Napoleon a contribuit mult la aceea, că pretutindenea s'a deșteptat conștiința rasei proprii.

E doară o apariție cunoscută, că apăsarea naște contraapăsare, și că reacțiunea e de multe ori cu mult mai puternică în viață decât acțiunea. Napoleon I, moștenitorul revoluției franceze, a fost totodată și moștenitorul ideii imperialiste romane din evul mediu. Fără a-și bate capul cu dezvoltarea politică a Europei, încă dela începuturile renașterii voia să introducă o domnie universală, cum era ea cunoscută numai celor din vremea antică și cum s'au năzuit înzadar cei din evul mediu să o introducă.

Popoarele Europei însă nu au permis să fie trimise cu secole îndărapt, pe durată mai lungă, și când au văzut că le este pusă în primejdie particularitatea națională, au recunoscut întreaga valoare culturală

Cel care a completat această notațiune, adunând totodată și melodiile usitate, a fost Cosma Asicritul, care ajungând episcop la Maiuma a compus și un octoih.

Cosma și fratele său adoptiv I. Damaschin sunt numiți de cei dintâi și cei mai mari poeți a bisericii lui Cristos. Imne și ode compuse de ei orneză toate sărbătorile împărătești și ale Maicei Domnului.

Secolul al VIII-lea a produs apoi o mulțime de poeți și muzici bis. Se ocupau cu muzica bis, nu numai monahii și episcopii, ci chiar și împărații și regii.

Caracterele notațiunii luaseră o dezvoltare atât de mare, erau atât de gorgonate, ear teoria gamelor intra atât de amplificase, încât numai muzicianii cei mai buni cunoșteau rostul gamelor și știau cânta pe note.

Monahii se întreceau a compune ode și imne. Împărații ca Leon, Constantin etc. se întreceau a compune texte de cântări și a le cânta înșiși în biserică.

Teoreticianii în ale muzicii se întreceau întru inventarea caracterelor, întru formarea și explicarea gamelor, și întru combinațiunile singuretecelor note și interpretarea lor.

Iată deci unele caracteristici din secol al VIII-lea, respective din acest perioadă de timp, cu privire la muzica bisericăscă.

a acestei proceduri. Invingerea dreptului istoric în războiul pentru libertate a creat o astfel de epocă, care în contrast cu cea premergătoare, a cugetat în mod eminent numai istoricește, și această direcție generală a spiritului timpului, adecă romanticismul, a trebuit în mod natural, să convină tuturor năzuințelor isvorite, ca și ideea națională, din conștiința unui trecut special istoric. Au venit apoi, cum s'a spus, tendințele generale democratice ale timpului cari voiau să pună poporul, în locul dinastiei, ca punct central al statului, pecând ideea legitimității ține, că starea de posesiune priincioasă formează temeliile statului, cu privire la țară și la popor. Principiul din urmă a primit însă grele lovituri, atunci când coloniile din America de sud au fost rupte dela sânul țării mame. Ideea țarului ruse, de a interveni puterile alianței sfinte în favorul acestui principiu, era totuși prea aventuroasă și n'a avut alt efect decât acela, că s'a întărit ideea de naționalitate.

Legătura între ideea națională și ideea democratică s'a arătat apoi mai bine la anul 1848, când atât în Italia, cât și în Ungaria, ba și în Germania, s'a căutat să se creeze pe cale mai mult ori mai puțin revoluționară un stat național, democratic. Și cu toate, că încercările nu au succes de astădată, ideea și-a făcut calea mai departe, mai ales după ce un învățat italian Mancini, cu ocaziunea unei conferințe inaugurale, pe care a ținut-o în Viena, la 1851, a stabilit cu mare precizie, că fiecare națiune are dreptul natural de a-și avea unitate în limbă, moravuri și în drept, statul ei propriu, cu domnie proprie națională. La câțiva ani apoi vedem, cum cu mijloacele de putere ale lui Napoleon III Italia cea dărăburită, și în mare parte stăpânită de străini, se preface în stat independent național, așa cum îl ceruse odinioară marele Florentin — Machiavelli.

Ideea națională a început a se lăți tot mai mult, chiar și în Germania. E cunoscut, că guvernul din Prusia a manifestat la început față de astfel de năzuințe cea mai pronunțată îngustime de inimă. S'a întâmplat doară pe atunci în Prusia și aceea, că un ofițer concediat a fost dat în judecată și dus înaintea juriului de onoare din motivul, că a colectat și el pentru cumpărarea unui vas de război german! Chiar și mai târziu, când Bismarck s'a prefăcut din Saul în Paul, și a început să eșecute misiunea Prusiei de a face unitatea națională a Germaniei, majoritatea principilor germani se purta cu cea mai mare aversiune față de tot ce se numia național. Dovada cea mai bună despre aceasta o formează istorioara amuzantă despre principele de Nassau, care ascultând explicarea pe care o dase un savant noțiunii „economice națională”, a exclamat cu oare care mirare, dar totuși liniștit: „Așa? Eu credeam, că și aceasta e o invenție prusiană, îndreptată în contra noastră”.

Din punctul de vedere dinastic era de înțeles aversiunea aceasta în contra ideii naționale, întru atâta, că executarea ideii statului național cerea mari jertfe dela principii, cu privire la suveranitatea lor. Și dacă e de înțeles la tot cazul acel fapt, că principii înșiși nu bucuroși au adus jertfa aceasta, trebuie să ne pună în mirare cea mai mare atitudine a acelor cercuri conservative, cari au pus preținsele interese ale casei princiare deasupra intereselor poporului. Firește, a contribuit mult împrejurarea, că din partea aceasta s'a crezut, că în inte-

riorul patriei separatistice sunt mai bine aparate interesele proprii, decât între hotarele marelui întreg. Acesta era mai ales punctul de vedere al partidului celor din Potsdam, despre cari încă în deceniul din urmă al secolului trecut se plânge principele Hohenlohe în memoarele sale, că imperiul pentru ei nu e nimica, ci pentru ei există numai interesele lor specifice prusiene.

Cât de mare era pe atunci aversiunea acestor cercuri de a vedea odată în fruntea acestei patrii mari și un German de sud, se vede mai bine din declarația făcută de conducătorul de atunci al conservatorilor, de contele Limburg Styrum, care spunea în parlament, adresându-se lui Hohenlohe, că dela un politician liberal din Germania de sud cercurile sale nu ar fi așteptat nimica niciodată! Dar pe când în cercurile acestea deoparte domnea încă particularismul vechiu prusian, și față de imperiu se manifesta o anumită desconsiderare, de altă parte totuși s'au lăsat răpite cercurile acelea în mare măsură de ideea națională. Căci pentru cunosătorul trecutului e aproape comic, cum ar zice Shakespeare, că astăzi sunt mai războinici în contra Polonilor, Danezilor și Elsațianilor tocmai acei conservativi, cari odinioară au fost cei mai mari contrari ai statului național german, ce era să se formeze. O astfel de esagerare cu privire la ideea națională ar fi cu neputință la reacționari, dacă ideea de naționalitate nu ajungea biruitoare în Germania pe vremea generațiunii apuse. Ideea, că nici o parte din aparținătorii unei rase nu e permis să fie lăsată să ajungă sub domnie de limbă străină, a provocat războiul danez dela anul 1864, iar imposibilitatea de a forma mult doritul stat național german în tovrășie cu Austria cea cu multe limbi, a provocat neînțelegerile și luptele dela 1866. Cu înțelegerea alianței germane de nord s'a făcut începutul statului național german. Din interese curat dinastice, pentru a nu-și perde rolul dător de ten în Europa, periclitându-și pe calea aceasta și tronul său din Franca, s'a ridicat acum Napoleon III. în contra acestei idei până aci favorisată pretutindenea din partea lui. A căutat să împedecă alăturarea Germaniei de sud la alianța germană de nord și a cerut părți din teritoriul german, ca recompensațiune pentru aceea ce a câștigat Prusia la 1866 în Germania. Războiul cel mare a realizat apoi, cu privire la unitatea germană, aceea ce Napoleon a voit să împedecă. Firește, că pentru poporul nostru și pentru facultățile sale politice nu formează atestat prea bun împrejurarea, că numai pe câmpul de luptă din străinătate, din sânge și fier a putut să făurească cercul coroanei împărătești, dar trebuie să ne gândim, că și prăbușirea feudalismului avem să o mulțămim numai furtunilor vremii din zilele lui Napoleon I.

Cu toate că visul, de a vedea pe toți Germanii uniți într-o ființă de stat, încă nu e realizat pe deplin prin creiarea imperiului din partea lui Bismarck, totuși ideea de naționalitate a fost în prima linie motivul, că Germania peste tot a ajuns să fie noțiune politică, și numai așa e de înțeles cum de astăzi cercuri largi esagerează, când e vorba de ideea aceasta.

Dar ideea de naționalitate a adus roade bune și îmbelșugate nu numai la noi, ci și pe alte locuri, și mai ales charta politică a peninsulei balcanice a schimbat-o cu desăvârșire. A premers națiunea greacă la anul 1830, care cu aprobarea însu-

șlețită a Europei întregi a purtat un război eroic de independență, care a prefăcut Grecia într'un regat suveran, iar la anii 1877/78 în legătură cu războiul oriental, au fost ridicate la rangul de state independente: România și Sârbia; iar raporturile cu Bulgaria au fost regulate astfel, că Turcia a ramas numai cu o domnie formală asupra ei. Dar ideea de naționalitate lucrează mai de parte și de atunci încoace în interiorul imperiului turcesc în senz destructiv, după cum s'a putut constata din rescoala din Creta, și din cele întâmplate în Macedonia, a cărei liberare de sub jugul turcesc ar fi succes de mult, dacă domnia asupra Macedoniei nu s'ar reclama din cauza poporațiunii mixte, din partea diferitelor națiuni. Ba nu e mult, decând am văzut, că la nordul Europei Norvegienii, ca națiune proprie, au rupt legăturile de stat cu cei din Suedia, pentru a putea forma un stat național, în toată privința independent.

Reasumând pe scurt cele spuse până aci despre originea problemei de naționalitate, trebuie să recunoaștem, că ideea de naționalitate e o idee a vremii, născută în legătură cu curentul democratic, în zilele revoluțiunii franceze, iar cuprinsul ei reșede în pretențiunea de a fi una statul și națiunea!

Lipsa de fonduri bisericești.

De George Rain, preot.

— Predică rostită în biserica din Săncraiu (tr. Hunedoara) cu ocazia slujirei în sobor a grupei preoțești IV, conform concluderii conferinței preoțești, la 17 Iulie 1910.

„Și au zis Isus (Sutașului) mergi și precum ai crezut, să fie tie!”

Pare că vă aud, iubii ascultători, cum vă întrebați nedumeriți în gândul vostru: „Oare ce-o fi și asta? Oare pentru ce au venit la noi astăzi atâta preoți, și au lăsat pe ai lor poporeni în zi de Duminică?”

Din încredințarea fraților preoți, adunați acum aici, iată, că pășesc în fața voastră, pentru ca să vă descoper pricina venirii noastre de astăzi la voi, ca să vă arăt ținta acestei întruniri a noastre și să vă lămură, ca nici unul dintre voi să nu fie, care să nu înțeleagă pentru ce am venit astăzi în mijlocul vostru. Vă rog deci, Creștini Iubiți, așăți pentru câteva clipe „toată grija cea lumească” și mă ascultați cu aceeași evlavie și sete, cu care vă întimpin și eu pe voi, ca astfel cuvintele mele să nu fie sămânța ajunsă pe lepezi de peatră, ci să aște pământ bun în inimile voastre, unde încuibându-se să încoțască, să crească și roade să aducă spre folosul vostru trupesc și sufletesc.

Ajută-mi și Tu, Părinte cerească, mie smeritului sămănător al seminței învățăturilor Tale, ca să pot arunca cea mai aleasă sămânță! Cu puterea prefăcătoare a Sftului Tău Dah curăță pământul inimelor, cari mă ascultă, de toate urziciile și s. inii, adecă de toate gândurile violente și pătimase, pentruca sămânța ce o voi arunca în acelea să poată încoții și rodi cu îmbelșugare, și foloase să aducă spre mărirea Ta și spre binele nostru.

Vă făgădui mai nainte, iubii ascultători, să vă spun pentru ce am venit astăzi la voi. Iată vă spun: Am venit la dorința noastră și la porunca mai marilor noștri; am venit astăzi aici la voi, după aceea vom merge în toate celelalte comune, rând pe rând. Mă veți întreba: „dar ce scop, și de ce această poruncă?”

Dacă veți fi cu luare aminte, veți înțelege ușor și aceasta.

Iubiți ascultători! Știu, că nu este nici unul între voi, care să nu fi văzut vr'un păcurar sau cioban păstorindu-și turma de oi! Ați văzut de bună seamă, cum se întrec păstorii a și îndrepta oile către locurile cu mai bună pășune, ați văzut cum le abat cu multă strădanie de către locurile rovinoase, pe unde pășcând s'ar bolnăvi multe din acelea; ați văzut apoi cum priveghează păcurarul când oile odihnesc în staul culcate și rumegând fără grijă, — cum priveghează el zic, ca să nu vină asupra lor vrăjmașul lup, sau altă gadină, să facă în ele stricăciune...

Dar apoi când simte apropierea unei furtuni năpraznice, când vede că se roagă togolesc nori negri ca noaptea, măriți de vânturi turbate, — ați văzut cum aleargă el atunci în raptul capului, a-și ocoli oile

la un loc potrivit și scutit, cum caută să nu fie nici o oște, nici un mielul răznit — și earși cum privește cu îngrijorare sus spre cer, — să vadă de trece furtuna.

Tot ca acest păstor, care-și păzește turma la munte, este și păstorul de căpetenie al turmei cuvântătoare, al tuturor credincioșilor, cari s'au botezat în legea noastră dreaptă și sfântă.

Asemenea celui cioban de munte, și arhipăstorul nostru I. P. S. D. Arhiepiscop și Metropolit, priveghează neadormit, ca turma încredințată lui dela Isus Cristos să fie bine păstorită și dusă la bună pășune. Dela înălțimea locului unde e pus, — în vreme ce turma sa (poporul drept credincios) își caută de treburile sale zilnice, — el privește peste hotare îndepărtate, și cu ochi egeri zărește viforul care se apropie și care în vreme nu prea îndepărtată ar zdrobi turma sa, dacă ea nu va fi apărată și ocrotită din bună vreme.

El cu glasul unui adevărat păstor cu durere de soartea turmei sale ne strigă nouă mai micilor păstori sufletești: Deșteptați-vă! Abateți turma încredințată vouă, îndreptați pe credincioșii noștri către plăsurile scutite de năpăstia vifor, ce se apropie cu aripi de bălaur, abateți prin îndemnări fără preget, prin o muncă cum-pătată și cuminte ridicăți zidurile de apărare în contra celui potop, ca poporul nostru prin orice furtună ar trece, el teafăr și întreg să rămână!

Și știți voi, ce vifor înspăimântător vede apropiindu-se mai marele nostru stă pân dela înălțimea tronului său arhieresc? Vede potopul ce-l va aduce lipsa și sărăcia, născute din nepăsarea noastră de a lucra cu zor astăzi și pentru ziua de mâine. De acolo de sus el vede, cum alți arhipăstori, alți vladici ai altor credincioși mai cu stare și mai bogați, nu au nici o teamă de vânturile reci, care se apropie toamă fiind bine îngrădiți cu averi. Și d'aceia ne provoacă și pe noi, supuși să, să ne punem pe lucru, și să facem de aci înainte, ce n'am făcut până acum știind prea bine, că pentru a fi mai fericiți ori-cine pe lângă sănătate are trebuință de oarecare avere materială: moșie, vite, bani.

Vedeți cu ochii, cum o duce de ușor cei cari le au acestea, — și earși alții cum merg tot din rău spre mai rău.

Dupăce unii ca aceștia au scăpat din vite, încep a vinde din glia scumpă de moșie, câștigată cu sudori de sânge de moși și părinți. Ba, cu multă durere vedem, că la unii nici nu le îngăduie creditorul, ca ei să și vândă unele bucașele de pământ din mână liberă, oi scot licitație și li se vinde întreaga moșie, rămânând bieți fără nici un câpătai, — curat zisa scripturii: „Vulpile au vizuini, păsările cerului au cuiburi, dar el sârmanul nu are unde să-și plece capul“. — Și oare fraților iubiti, datu-v'ati voi seama, că din ce isvoresc aceste stări vrednice de plâns pentru unii frați de ai noștri? Nu e „norocul slab“, cum zic unii: nu e adevărat nici aceea ce zic alții ca „așa i a fost rânduita“, ci adevăratul izvor al răului este necumpătul și nepăsarea de a te griji astăzi pentru ziua de mâine. Și acum, fraților, ascultați! Pe cum vedem întâmplându-se astfel de lucruri triste la oameni singuratici, tot asemenea stă lucrul și cu comunități și cu popoare întregi. Unui popor numai până atunci îi poate merge bine, și poate trece cu ușurință peste nevoi și ispite, până când așezămintele lui comune, având starea materială trebuincioasă, pot să delature greutățile din cale... Și cine nu știe, că așezământul de căpetenie pentru noi români este biserica noastră; această maică prea bună care ne-a apărat în trecut și ne va apăra și în viitor de ispite și vifore. Și vai, iubitorilor, vremile ce le trăim și cele ce urmează, tot mai mult îngreunează lucrarea de mântuire a bisericii, — tot mai mult și mai cu tărie îi strigă, că cu puterile ei de până aci, cu sărăcia-i cunoscută de până acum — n'are să o ducă mult.

Iată, fraților, primejdia mare simțită de arhipăstorul nostru! Iată, pentruce și porunca dată nouă de a veni aici la voi și a merge și în celelalte comune, ca să vă deșteptăm, să puteți pricepe și simți greul zilelor ce le trăim! Înțelegem cu toții, că trebuie să ne îngrijim de astăzi pentru ziua de mâine, să începem a munci de pe acum pentru anii ce vor urma. Prin această muncă a noastră dorim a ajunge, ca cu vremea toate bisericile noastre dela sate și orase să aibă ceva fonduri bisericești, adică unele capitale de bani, cari sporindu-se să ne întărim și noi ca alte neamuri și popoare cu cari trăim în această țară. De pe fetele voastre văd acum, că și voi înțelegeți, iubitorilor, că trebuie ceva făcut; dar văd și nedumerirea voastră, simțesc și saterile inimilor voastre întrebătoare: „Cum am pune noi oare gramezi de bani pentru fonduri, căci noi suntem săraci, nu ca ungurii, ca sașii și alte

neamuri bogate dela noi“. Și aveți dreptate în această nedumerire! Dar fraților! Cu toate că suntem săraci, suntem însă mulți, și afară de aceea românul — o știți bine — mai are și buna însușire, că el fiind datat a se îndestula cu mai puțin, adesea o poate scoate la cale mai bine cu puținul lui, ca alții cu multul lor. Și tocmai luând în socotină sărăcia noastră, care nu ne îngăduie a cinsti bisericii sume mari de bani, s'a instituit în toate bisericile noastre din tract „casseta“ această, ce o vedem așezată pe tetrapod, pentru adunarea „crețarului“ în favorul fondurilor bisericești. Acum, pomenind de „un crețar“ aruncat în această cassetă și zicând totodată că din acela vrem fond bisericesc, pare că vă văd și mai neîncrezători. Cum s'ar putea una ca asta? Cu un crețar să faci tu capitale, să faci fonduri!!

Fraților! Un picur de apă mic, e puțin, e ușor. Dar vă întreb: n'ați văzut găuricele scobite în lepezile de peatră vârtuoasă așezate sub streșină? Vă întreb: știți voi cine a săpat scobiturile acelea în peatră tare? Da, acelea sunt săpate de picurul de apă!..

Iată deci picurul de apă mic, puțin și ușor, ne spune și ne dovedește, că nu e lucru greu a face fond bisericesc cu câte un ban! „Picur cu picur face lacul“, tot asemenea crețar după crețar face capitalul. (Va urma.)

NOUTĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorociții din Banat — pe lângă suma din trecut de 16.225 cor. 92 fil. au mai intrat următoarele sume: Dela Sântămăria-de-peatră (Haț.) 13 cor. 50 fil. Călățele 17 cor. 80 fil. Deva 171 cor. 84 fil. Insoțirea de credit, Viștea-sup. 50 cor. Viștea-sup. 83 cor. 40 fil. Muntele-rece 35 cor. 14 fil. Butene 21 cor. 62 fil. Branișca și Bicău 17 cor. 70 fileri. Sâmbenedic (Târnava) 12 cor. Șilea-maghiară 8 cor. 12 fil. Bodia (Ung) 34 cor. 80 fil. Hunedoara 180 cor. Fofeldea 93 cor. 18 fil. Măgina 30 cor. Vaca (Zar.) 16 cor. 60 fil. Șaeș (Sigh.) 32 cor. Plopiș (Cet. de p.) 6 cor. 10 fileri. Renghet (Geoagiu) 11 cor. 20 fileri. Sâmbăta-inf. 30 cor. 40 fil. Dupșdorf 6 cor. 48 fil. 871 cor. 88 fil. La olaltă 17.097 cor. 80 fil.

În nr. 74 al „Tel. Rom.“ s'a publicat din greșală, că s'a colectat în com. bis. Sebeș 29 cor. 58 fileri în loc de Călnic (tractul Sebeș), ceea ce se rectifică.

Pentru incendiarii din Gurarâului. Au mai contribuit la colectă: Din Săliște: Cassa de păstrare (reuniune) 100 cor., Comuna politică 100 cor., Comuna bisericească 80 cor., Petru și Ioan Comșa 50 cor., Dr. Nicolae Comșa, Ioan Banciu câte 20 cor., Nicolae Hențiu 12 cor., Dr. N. Petra 10 cor., Dr. Ioan Lucaș 6 cor. 40 fileri, Parashiva Simion și Elisaveta Popa câte 3 cor., Victor Pop, A. Neamțiu și D. Costan câte 2 cor., Stana Răuciu, Stana Lupe Comșa, Iordache Roșca, M. Moys, Prof. Vrabec câte 1 cor., dela mai mulți 11 cor. 60 fileri. Dl. căpitan Ion Voicu din Arad 20 cor., Din Gurarâului Achim Loloiu 20 cor., Ion Lazăr 8 cor., Alex Gh.șoi 1 cor., Alex Boboia (Șercaia) Cornel Pop (Părău) și Emil Cioran (Reșinar) câte 1 cor., laolaltă 482 cor., care adause la suma colectată de 711 cor. 50 fileri, face 1193 cor. 50 fileri. *Primăria comunală.*

Bancnotele nouă de 100 de coroane vor fi puse în circulație în 22 August n. a. c. Poartă data de 2 Ianuarie 1910. Banca austro-ungară anunță, că bancnotele de până acum de 100 cor., purtând data de 2 Ianuar 1902, le mai primește spre plătire până în 31 August 1912, iar spre schimbare până cel mai târziu în 31 Aug. 1918.

Convocare. În senzul §-lor 41 și 42 din statutele adunarea cercului a des-părțământului „Zărnești“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ o convocăm pe ziua de 21 Aug. st. n. a. c. la 2 ore p. m. în sala hotelului comunal din Tohanul-vechiu, cu ordinea de zi obșnuită. După adunare va avea loc o șezătoare literară. Zărnești, în 10 August 1910. Ioan Ioniță director, Pompiliu Dan, secretar.

Centenarul lui Cavour. Din Turin se vestește, că în sala istorică a vechiului parlament al Piemontului, a avut loc în 10 Aug. o sedință comemorativă pentru marele bărbat de stat Cavour. Au asistat la sărbare regele, principlii, toți ministrii, numeroși senatori, deputați și notabilități. Primarul Turinului, senatorul Rossi, a salutat pe rege și pe oaspeți în numele orașului. Apoi presidentul camerei, Marcora și presidentul senatului, Manfredi, au rostit discursuri patriotice. Presidentul consiliului Luzzatti a rostit discursul comemorativ și în sfârșit primarul Romei, Nathan, a adus salutul Romei către orașul Turin. Toate discursurile au fost primite cu ovațiuni. Seara orașul a fost iluminat. Centenarul lui Cavour s'a celebrat prin ceremonii comemorative, cortegii, conferențe în toată Italia și mai ales în orașele mari. La Spezzia s'a inaugurat în mod solemn începerea construirii unui mare cirasat, purtând numele de „Contele Cavour“. Nenumărate depeși s'au trimis din toate părțile Italiei către primarul Turinului.

Rectificare. „Gazeta Transilvaniei“ sub numirea „Dela seminarul din Sibiu“ afirmă în numărul de Sâmbătă, că carnea pentru seminarul nostru andreian o furnizează un saș, cu toate că românii au făcut oferte mai ieftine. Ținem a rectifica această știre în înțelesul, că carnea o furnizează totdeauna liferantul, care ofere prețul mai ieftin. Așa spre pildă românul a oferit carnea cu 10 fileri per kgr. mai scump decât sașul, ceea ce la o furnizare anuală de circa 20000 kgr. ar însemna o daună de 2000 coroane în sarcina fondului seminarial. La așa ceva Consistorul arhidiecezan nu se poate expune, cu atât mai vartos, că prin aceasta s'ar esclude și concurența liberă.

Barbierul — dentist. Din Arad ni se scrie, că un proprietar s'a dus zilele acestea la un barbier în Boroș-Sebeș, ca să-i scoată o măsea care-l durea. Barbierul i-a legat măseana cu o sfoară și i-a scos-o. Proprietarul însă a murit în urma unei invenții de sânge. Autopsia a dovedit, că înveninarea s'a produs din sfoara murdă a barbierului.

Muzeul britanic. Se împlinesc în anul acesta 151 de ani, de când s'a deschis marele Muzeu britanic al Londrei, întemeiat în 1759. când regele George al II-lea a dăruit 10.000 de cărți. Azi Muzeul are peste două milioane de cărți, și pe fiece an colecția sporește cu câte 50.000 I se trimite câte un exemplar din tot ce se tipărește în Anglia. Manuscrise sunt 60.000, în care nu se numără papirusurile grecești, copte și latinești, nici tratatele publice sau documentele cu peceti. Pentru fiecare cetitor este masă deosebită, hârtie, condee, cerneală, hârtie sugătoare. În dulapurile din sală se află 20.000 de cărți. Slujbașii cari ar lua bacșiș, se pedepsesc cu darea afară.

Maxim Gorki. Din Petersburg vine știrea, că scriitorul Gorki, care de mai multă vreme stă pe insula Capri, aproape de Neapole, a cerut voe dela guvernul rusesc, să se reîntoarcă în patrie. Gorki, cuprins de dorul țării sale, a declarat că nu va mai lua parte la mișcările revoluționare. Guvernul Rusiei se zice, că a înouvițat cererea scriitorului.

D'ale educației. Intr'un număr mai nou al ziarului francez *Matin* a apărut un interesant articol despre educația copiilor japonezi. Articolul este scris de dna Ozaki, soția primarului din Tokio. Se spune în acest articol, cât de mult țin japonezii la copii. O femeie japoneză numai atunci se bucură de autoritate în cercurile sale, când are copii. Nounăscuții primesc în ziua a șaptea un nume, și adică băieților de obicei li se dă numele tatălui lor în legătură cu un epitet; fetele primesc un nume simbolic, bună oară *Matsu* (Constanța), *Take* (Fortuna) *Tamam* (Comoara). Până la vârsta de un an copiii poartă haine roșii; după aceea băieții sunt îmbrăcați în vestimente vârgate albastre și roșii sau de altă culoare, ear hainele fetițelor se împodobesc cu lucruri de broderie. Japonezii în general își cresc copiii cu multă îngrijire și gingășie, dar în același timp și cu multă severitate. De mici sunt deprinși să fie ascultători. Părinților au să le arate stima cea mai mare; fetele afară de aceasta trebuie să asculte și de frații lor. Băieții îndată ce se soală dimineșta, au să se ducă în odăea părinților, și plecându-se în fața lor au să i întrebe de sănătate. Mai înainte de a pleca d'acasă, copiii japonezi ingenuhiază în fața mamei lor; dacă tatăl se duce de acasă, copiii trebuie să-l petreacă până la ușă și plecându-se înainte lui au să i zică: „Mergi cu bine! Vino curând acasă!“

Cu ajutorul fonografului. Academia de științe din Viena adună înregistrări fonografice ale tuturor limbilor și dialectelor. Acum de curând a trimis o comisie în Suedia și ura în Nubia.

P-trecere în Murăș-Uioara. Tine-rimea română din Murăș-Uioara și împrejurime invită la Petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă în 28 August st. n. 1910 în sala „Hotelului Erarial“ din Murăș Uioara. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: 1 coroană 60 fil., de familie 4 cor.

Un discurs de recepțiune. Invățătul german Ferdinand Orth și-a ales drept subiect al discursului său de recepțiune o materie interesantă, și adică istoria credincioșului amic cadrupe al omului: istoria cânelui. În studiul său, academicianul arată că locuitorii străvechi ai Europei n'au avut câine domestic. În straturile diluviale nu se poate descoperi urma acestui câine. Au existat înainte cu 4000—5000 de ani câni ciobănești și de vânat, ogari, copoi, precum și soiuri mărunte de câței, care samănă cu soiurile de astăzi. *Plinius* face amintire de câni în război, — câinii acestia au avut un mare rol în armata romană și erau aleși din rasa bulldog. Câinii poliștiți sunt folosiți numai în timpuri mai nouă. Despre credința cânilor se povestesc multe istorii minunate. Au fost cazuri, când credinciosul animal nu s'a despărțit de mormântul stăpânului sau, ci a perit acolo de foame și sete.

Posta redacției.

Dlul A. Nan. Binevoiti a ne scrie legibil numele întreg al autorului, din care s'a făcut traducerea.

O conferență.

— Răspuns la o corespondență. —

Sub acest titlu părintele Petru Marșeu din Săn-Nicolaul-mic scrie în nr. 157 din 9 crt. al ziarului „Tribuna“ o corespondență despre conferența ținută în 24 Iulie n. a. c. în Lipova.

În această corespondență, între altele, se zice:

1. „Oratorii conferenței au constatat cu toții starea de decădere de subșefia fostului protopop“, — a 2-a că: „În tractul protopopesco al Lipovei, unde are să se facă alegerea de șef, există două partide“.

Aceste două aserțiuni ale părintelui Marșeu nu sunt adevărate, pe cari datorimă avem a le respinge și a declara aceea ce știe și despre ce e convins întreg tractul protopresbiterat al Lipovei și a-nume, că:

Ad 1., Tractul protopopesco al Lipovei sub șefia fostului protopop nu numai că nu a fost în decadență, ci a înaintat pe toate terenurile.

Fostul protopop și-a împlinit chemarea sa cu zel și abnegațiune pentru a aduce protopresbiteratul la o stare în adevăr înfloritoare.

Dovadă despre aceasta sunt: Înflințarea prin dănsul a fondului protopopesco și augmentarea acestuia; multele biserici de nou edificate și altele renovate și înfrumșetate fundamental; multele școli noi edificate și unele renovate; edificarea de case parohiale; cumpărarea de pământuri pe seama bisericilor etc. și aducerea în regulă deplină a administrațiunii bisericești-școlare și epitropiești. Acestea sunt fapte concrete și necontestabile, cari mărturisesc clar și evident despre starea înfloritoare a protopopiatului și cari toate s'au realizat sub șefia fostului protopop.

Ad 2.) Nu este adevărat, că în protopresbiterat ar exista două partide, ci chiar din contră.

În tractul protopopesco al Lipovei a existat și există și azi cea mai frumoasă solidaritate. Pacea, dragostea și buna înțelegere a domnit între preoți, învățători și poporul credincios al acestui tract, sub șefia fostului protopop, ceea ce este iarăș meritul activității și conlucrării dănsului. Și astăzi în fața alegerii de protopop, slavă Domnului, nu s'a spart solidaritatea, ci se sperează cu multă siguranță că membrii ordinari și ad hoc ai sinodului protopopesco nu se vor desbina, ci în deplină armonie și solidari (cel mult cu o mică excepțiune) vor purcede și la alegerea de protopop în deplină solidaritate și se vor grupa pe lângă acel candidat, în care vor afla mai multă garanță, că va fi un vrednic continuator și va conlucra la conservarea păcii, bune înțelegeri și a solidarității în protopresbiterat.

Să ajute Dumnezeu, ca așa să fie! *Terentie Petroviu* paroh în TELA. *Laurențiu Barzu* par. în Bacamezău.

Nr. 421/1910.

(284) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Buceș, 2. Căinel, 3. Luncoiul-de-sus, 4. Mihăleni, 5. Rovina, 6. Tomnatec, 7. Uibărești, 8. Vaca, cu salariu de 1000 cor. din cassa bisericii, cuartir, lemne de foc și 20 cor. relut de grădină.

Pentru întregirea salariilor la școlile de sub 1—7 până la suma recerută prin noua lege școlară să va cere ajutorul dela stat.

Reflecții la vre unul din aceste posturi au a să prezenta în comună în zi de Duminecă ori altă sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Petenții au a-și așterne în termenul des chis cererile instruite conform normelor în vigoare.

Cei cu praxă au să alăture documente despre serviciul lor neîntrerupt, eventual că din ce motiv au întrerupt praxa.

Brad, la 20 Iuliu 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Zandrului în înțelegere cu respectiv ele organe parohiale.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 543/1910 prot.

(293) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Ferihaz, protopresbiteratul Sighișoarei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul împreună cu acest post este cel normat de legea școlară, apoi cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalul numai după un serviciu de cinci ani neîntrerupt la această școală.

Alesul va fi îndatorat a providea instrucțiunea școlarilor dela 6—12 și dela 13—15 ani, ai instrua în cântările liturgice și a le conduce în Dumineci și sărbători chiar și în feriile de vară fără altă remunerație.

Petițiile concursuale instruite în conformitate cu legile în vigoare, sunt a se așterne subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și concurenții au a se prezenta poporului înainte de alegere spre a cânta în biserică.

Sighișoara, 24 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Pályázati hirdetmény.

611/1910. fp. szám. Nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött alispáni állás, valamint az ennek betöltése által esetleg megüresedő állásokra is ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, akik a vármegyei alispáni, vagy az ezen állás betöltése által esetleg megüresedő más állásokra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t. cikkben előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ában előírt módon hozzám czimezve legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig a vármegyei alispán helyettesénél nyújtsák be.

A vármegyei alispáni, valamint az esetleg betöltendő más vármegyei állások az 1904. évi X. t.-cz.-ben megállapított javadalmazásokkal vannak összekötve.

Nagyszeben, 1910. évi augusztus hó 9 én.

Walbaum s. k.,
főispán és szászispán.

Nr. 517/1910.

(287) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos înșirate, tractul Mercurei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Apoldul inferior, pentru post al 4-lea: salariu 1000 cor., și anume 600 cor. dela biserică și din 5% repartitie după darea directă și 400 cor. întregire dela stat; relut de cuartir 60 cor. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferiți.

2. Gârbova, pentru post al 2 lea de nou înființat: salariu dela biserică 100 cor.; iar 900 cor. se vor cere dela stat. — Învățătorul va fi dator să țină Dumineca și sărbătoarea o strană, și ceice pot forma cor cu băieții de școală vor fi preferiți.

3. Beșinău, cu salariu de 600 cor. dela parohie, iar 400 cor. se va cere dela stat. Cuartir în natură.

Cvivenalele li se socotesc numai după 5 ani serviți fără întrerupere în respectiva comună.

Concurenții au să-și înainteze cererile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 27 Iuliu 1910.

Oficiul protopopesc gr. or. al Mercurei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 378/1910.

[289] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh din parohia de clasa a III-a Rotbav se publică concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele acestei parohii sunt fuzionate în coala B. pentru întregirea salariului preoțesc dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform dispozițiilor Regulamentului pentru parohii subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și se vor prezenta într-o Duminecă sau sărbătoare poporului în biserică spre a celebra sau cuvânta.

Brașov, în 16/29 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Brașov în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop adm.

Ad. 636/1910.

[286] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a III-a Mărgineni, lângă parohul neputincios George Pop, se publică concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt toate venitele stolare fasonate în coala B.

Concursele sunt de a se înainta oficiului protopresbiterial al Făgărașului, instruite cu documentele recerute și concurenții au să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Făgăraș, în 23 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 405/1910.

(262) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, să scrie concurs cu termen de 30 dela zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. Preșmer, un post de învățător cu salariu anual de 1000 cor. — și anume 600 cor. dela biserică, iar restul din ajutor, ce se va cere dela stat. Cuartir natural dela biserică. Învățătorul e dator să funcționeze și ca cantor și să formeze cu elevii de școală cor, cu care se cânte în biserică Dumineca și sărbătoarea.

2. Cărpeneș, (filia parohiei Preșmer) un post de învățător cu salariu anual de 1000 cor. — și anume: din repartitie pe popor 266 cor. — dela comuna politică Preșmer 334 cor. — și restul din ajutor, ce se va cere dela stat.

Învățătorul ales va avea să provadă și cantoratul fără altă remunerație specială.

3. Brașov-Stupini, un post de învățător cu salariu de 1200 cor. și anume 757.42 cor. ajutor dela stat, 342.58 din cassa bisericii și 100 cor. din venitele cantonale. Cuartir în edificiul școlii. Grădină și st. de lemne, din cari se va încălzi și școala. Învățătorul ales e dator să provadă și serviciul de cantor alternativ cu celalalt învățător și e dator să instrueze și elevii din școala de repetiție. Preferiți vor fi cei cari vor dovedi că sunt capabili să formeze și să conducă cor.

4. Târlungeni, un post cu salariu de 1000 cor. — și anume: 400 cor. din repartitie pe popor, 200 cor. dela cantoral iar restul se va cere dela stat. Cuartir corăspunzător și 1/4 jugăr pământ în natură.

Învățătorul ales e dator să provadă și cantoratul fără altă remunerațiune.

Ceice doresc a ocupa unul din acele posturi, se vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a se prezenta poporului și spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti având aleși să fie și instructorii și conducătorii cântărilor liturgice.

Concursele instruite cu toate documentele cerute de regulamentul nostru școlar, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat. Cele intrate după termen, precum și acelea, din cari lipsește vre-un document recerut de regulament nu se vor lua în considerare.

Brașov, în 9 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
prot. adm.

Concurs.

Pentru întregirea unui post de învățător la școala conf. gr. or. din Mag, protopresbiteratul Săliștei se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele: Salar 1000 cor. relut de grădină 20 cor. și cuartir în natură.

Salariul se plătește din cassa bisericii și din întregirea dela stat.

De datorințele învățătorului se ține și instrucția în școala de repetiție agronomică, afară de studiul agronomic.

Cei ce pot conduce corul bisericesc în 2—3 voci, vor fi preferiți.

Concursele instruite cu documentele cerute de regulamentul nostru școlar se aștern subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat. Înainte de alegere concurenții au a se prezenta în comună spre a-și arăta dexteritatea în cântări, și a se face cunoscuți poporului.

Săliște, 26 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Săliște, în conțelegere cu comitetul parohial din Mag.

(292) 2—3

Dr. Ioan Lupas
adm. prot.

Licitațiune.

Comuna bisericească Pișchint, protopopiatul Orăștiei pe baza planului și preliminarului de cheltuieli aprobat de Veneratul Consistor arhidiecezan dă în întreprindere prin licitație publică zidirea bisericii. Licitația se va ține în 6/20 August a. c. în școala din loc.

Prețul de strigare este 10007.29 cor. Materialul cel dă comuna este, peatra, cărămida, țigla, nisipul, apa.

Ceice doresc a lua parte la licitație au a depune vadiu de 5% din suma de strigare.

Planul și preliminarul se pot vedea la oficiul parohial din Pișchint (Piskincz).

Comitetul își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe cel ce ofere mai multă încredere.

Pișchint, 20 Iulie (2 August) 1910.

Din încrederea comitetului parohial:

Octavian Bude
paroh-prez.

Nr. 377/1910.

Vidi:
(280) 2—3

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 301/1910.

[266] 3—3

Licitațiune.

Comuna bisericească Molomfaleu (Molomfalva), protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezan cu datul 22 Iunie a. c. Nr. 6647 Bis. 1910 dă în întreprindere repararea bisericii prin licitațiune publică minuendă, care se va ține la 9/22 August a. c. la 9 ore a. m. în casa parohială din Molomfalău.

Prețul de strigare e: 1689.04 cor. în care sumă e cuprins și întreg materialul.

Ceice doresc a lua parte la licitațiune sunt datori a depune vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul protopresbiterial gr. or. din Mureș-Oșorhei.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe acela, în care are mai mare încredere.

Mureș-Oșorhei, 12/25 Iulie 1910

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Agostin (Agostonfalva) protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: Salar 1000 cor. și anume 700 cor. dela biserică și din repartitie de 5% după darea directă și 300 cor. din fondul cultural al arhidiecezei; locuință în edificiul școlii și 1/2 parte din venitul cantoral, care se înmulțește cu 20 cor. din banii bisericii; și lemnele de foc necesare. Învățătorul este obligat a providea și instrucțiunea de repetiție, a cânta într-o strană în zile de Duminecă și sărbătoare, a învăța pe copii și copilele de școală cântările dela sf. liturgie și a le cânta cu ei în biserică.

Concurenții să și trimită cererile cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiterial, și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, pentru a cânta și a se cunoaște cu poporul.

Cohalm, în 18 Iuliu 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

(274) 3—3

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 432/1910.

[253] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Cerbia cu filia Pogănești se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Cel care dorește a ocupa acest post trebuie să și înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterial, în termenul indicat, concursul cu toate documentele prescise; iar în sensul §-ului 33 din „Regulamentul pentru parohii” cu prealabila în cunoștință a subsemnatului se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a ține predică, a cânta și eventual a celebra.

Ilia, la 6 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Iliei în conțelegere cu comitetul parohial.

Zevedein Mureșan
protopresbiter.

3234—1910 föszolg. sz.

(283) 2—2

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye nagydísznódi járásához tartozó Resinár községben elhárlozás útján üresedésbe jött segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek a f. hivom mind azokat, akik ezen évi 1000 kor. fizetéssel javadalmazott állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. tcz. 6. §. illetve az 1900. évi XX. tcz. 3. §. ban megkivánt minősítést és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a nagydísznódi járási föszolgabíróhoz f. évi augusztus 29-ig délután 5 óráig beárólág adják be.

A román nyelvnek szóban és írásban bírása feltétlenül szükséges.

A választás kitűzése iránt később fogok intézkedni.

Nagydísznód, 1910 évi augusztus hó 4.

Dr. Miclea sk.
föszolgabíró h. t.

Nr. 342/1910.

[264] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională română gr. or. din Sulighete, protopresbiteratul Devei, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

Salariul anual constă din repartitiune dela popor 600 cor. care cu începutul anului școlar proxim 1910/1911 să va întregi la 1000 cor. prin ajutor dela stat.

Cuartir liber în școală, grădină și lemne de încălzit.

Fiitorul învățător va avea să conducă regulat Dumineca și sărbătoarea la liturgie pe copii și copilele acestei școle și să cânte răspunsurile.

Deva, 8/21 Iulie, 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român din Deva în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 352/1910 of. ppr.

[271] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II-a din Libotin, protopresbiteratul Cetății de piatră, pe baza ordinului Preaveneratului Consistoriu Arhidiecezan dto 9 Februarie a. c. Nr. 1282 Bis. prin aceasta să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoțesti.

Concurenții să și subștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterial până la termenul indicat, având, cu observarea dispozițiilor din §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii, a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare înaintea alegătorilor, la biserică, spre a cânta, cuvânta ori celebra.

Lăpușul-unguresc, Magyarlăpos, 11/25 Iulie, 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Cetatea de peatră.

Vasile Duma
protopop.

Medic român în Karlsbad.
Dr. Enea Nicola
dela facultatea din Viena
dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth” lângă Sprudel.
(387) 51—